

Waterschap Hunze en Aa's

Accountantsverslag 2022

Rapportage aan het algemeen en dagelijks bestuur

INHOUD

Aanbiedingsbrief

1. Managementsamenvatting
2. Kernpunten uit de controle
3. IT en Cybersecurity
4. Fraude
5. Continuïteit
6. Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen, Netherlands
Postbus 997
9700 AZ Groningen, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 25 05
ey.com

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Het algemeen en dagelijks bestuur van
Waterschap Hunze en Aa's
T.a.v. de heer H. Küpers, secretaris-directeur
Postbus 195
9640 AD VEENDAM

Groningen, 30 mei 2023

Accountantsverslag 2022

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2022 van Waterschap Hunze en Aa's. Dit verslag bevat de onderwerpen waarvan wij het van belang vinden om met u te delen, alsmede de onderwerpen waar wij vanuit wet- en regelgeving verplicht zijn om over te rapporteren.

Dit verslag is uitsluitend bestemd voor gebruik door het algemeen bestuur en mag niet door anderen worden gebruikt of aan derden worden verstrekt zonder schriftelijke goedkeuring.

Het concept van dit verslag is d.d. 8 mei 2023 besproken met de portefeuillehouder FAZ, de secretaris-directeur, het afdelingshoofd PFB, de controller en de beleidsadviseur financiën.

REQ6767952/SdJ/ib

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

L.M. de Vries MSc EMA RA

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Managementsamenvatting

Kernpunt	Uitkomst
Oordeel ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening	<p>Wij hebben op 30 mei 2023 een controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening 2022 van Waterschap Hunze en Aa's met een goedkeurend oordeel ten aanzien van de getrouwheid.</p> <p>Dit betekent dat de jaarrekening van Waterschap Hunze en Aa's naar ons oordeel een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit.</p>
Oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid van de jaarrekening	<p>Daarnaast hebben wij op 30 mei 2023 een controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening 2022 van Waterschap Hunze en Aa's met een goedkeurend oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid.</p> <p>Dit betekent dat wij van oordeel zijn dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap.</p>
Bijzonderheden ten aanzien van de WNT-verantwoording	<p>Wij hebben de WNT-verantwoording van Waterschap Hunze en Aa's gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT. Wij hebben vastgesteld dat de WNT over 2022 is nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.</p>
Controleverschillen	<p>Ten aanzien van de jaarrekening 2022 resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot getrouwheid. Voorts zijn naar aanleiding van onze controle geen materiële controleverschillen gecorrigeerd. Daarnaast hebben wij geen financiële rechtmatigheidsfouten geconstateerd.</p>
Jaarverslag	<p>Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Waterschapsbesluit en de Waterschapswet is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het waterschap en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat.</p>

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Onze kernpunten uit de controle

Wij hanteren een top-down en risk-based controleaanpak. Hierbij richten wij relatief meer aandacht op onderdelen met een hoger risico of met een grotere impact op de jaarrekening. In lijn met ons controleplan hebben wij de belangrijkste aandachtspunten geïdentificeerd als kernpunten van de controle.

Voorts hebben wij op 21 september 2022 gesproken met uw audit commissie als voorbereiding op onze controle van de jaarrekening 2022. Tijdens dit gesprek zijn een aantal aandachtspunten benoemd door de audit commissie die wij als onderdeel van onze hierna benoemde kernpunten hebben meegenomen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Kernpunt

Als gevolg van de relatief complexe wet- en regelgeving rondom Europese aanbestedingen bestaat een verhoogd risico dat inkopen niet in overeenstemming met de Europese aanbestedingsregels plaatsvinden. Gezien de omvang van de inkopen zou dit mogelijk tot significante financiële rechtmatigheidsfouten in de jaarrekening kunnen leiden.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de Europese aanbestedingsregels over 2022 zijn nageleefd:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers van financiën en de inkoopafdeling.
- ▶ Inspectie van de intern door Waterschap Hunze en Aa's uitgevoerde spendanalyse en uitgevoerde interne controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels.
- ▶ Aan de hand van de door Waterschap Hunze en Aa's uitgevoerde spendanalyse middels een deelwaarneming vaststellen of inkopen die de geldende Europese aanbestedingsdrempel overschrijden Europees zijn aanbesteed.
- ▶ Vaststellen of in 2022 gegunde opdrachten die de Europese aanbestedingsdrempel overschrijden maar nog niet tot inkopen hebben geleid Europees zijn aanbesteed (middels analyse van de overlopende passiva, voortgezette controle, niet in de balans opgenomen verplichtingen).

Belangrijkste observaties

- ▶ Wij hebben geconstateerd dat bij de uitgevoerde interne controle in mindere mate aandacht is besteed aan de omvang van de totale inkopen op het onderliggende contract. Indien het nieuwe contracten betreffen waar een contractwaarde is opgenomen, bestaat het risico dat overschrijdingen van de overeengekomen contractwaarden niet tijdig wordenesignaleerd en hierdoor financiële rechtmatigheidsfouten ontstaan. Wij adviseren dit aspect expliciet mee te nemen in de interne controle.
- ▶ Wij hebben geen verdere bijzonderheden geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Europese aanbestedingsregels.

Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de inkopen en aanbestedingen over 2022 rechtmatig hebben plaatsgevonden.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Voorziening oninbare debiteuren

Kernpunt

Jaarlijks wordt door Waterschap Hunze en Aa's - mede op basis van de door het NBK ingeschatte inbaarheid van de belastingdebiteuren - een inschatting gemaakt van de in de jaarrekening op te nemen voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren. Naar aanleiding hiervan is ultimo 2022 een voorziening dubieuze belastingdebiteuren opgenomen voor een bedrag van (in totaal) € 1.400.000 (ultimo 2021: € 1.200.000). Dit betekent een toename van de voorziening ten opzichte van voorgaand jaar met € 200.000. Deze stijging wordt met name veroorzaakt doordat Waterschap Hunze en Aa's bij de inschatting van de voorziening rekening heeft gehouden met de verwachten dat door de stijgende energieprijzen lagere inkomens financieel in de problemen kunnen geraken, wat kan resulteren in een mogelijk hogere oninbaarheid van de openstaande vorderingen. De opgenomen voorziening is 6,8% van de openstaande en nog op te leggen belastingdebiteuren (ultimo 2021: 5,6%).

Verloop voorziening belastingdebiteuren in 2022	Mutatie	Saldo
Ultimo 2021		1.200.000
Onttrekkingen 2022 - oninbaar verklaarde vorderingen	-405.600	
Onterecht oninbaar verklaring Forum Groningen	154.000	
Dotatie 2022	451.600	
Ultimo 2022		1.400.000
% totale debiteuren - voorzien als oninbaar:	Stand	% Voorzien
Totale belastingdebiteuren ultimo 2022 bruto	20.567.000	6,8%
Totale belastingdebiteuren ultimo 2021 bruto	21.107.000	5,6%

Onze aanpak

Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen of de in de jaarrekening 2022 opgenomen voorziening voor dubieuze debiteuren aanvaardbaar is:

- ▶ Evalueren van opzet en bestaan van het financieel afsluitingsproces en het schattingsproces van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren en de hierin begrepen interne beheersmaatregelen rondom de totstandkoming van de significante uitgangspunten en veronderstellingen.
- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de afdeling financiën met betrekking tot de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.
- ▶ Inspectie van de berekende voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren door het NBK, alsmede de controle van de voorgestelde voorziening voor dubieuze debiteuren door de accountant van het NBK.
- ▶ Controle van de aanpassingen op de door het NBK ingeschatte voorziening voor dubieuze debiteuren door Waterschap Hunze en Aa's.
- ▶ Retrospectieve beoordeling van de uitkomsten van de voorgaand jaar gemaakte schattingen, oordeelsvorming rondom gekozen uitgangspunten en gehanteerde veronderstellingen.
- ▶ Vaststellen van de schattingsonzekerheid rondom de significante veronderstellingen van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren middels sensitiviteitsanalyses.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Voorziening oninbare debiteuren

Belangrijkste observaties

- ▶ Uit de door ons uitgevoerde retrospectieve beoordeling van de uitkomsten van de voorgaand jaar gemaakte schattingen, alsmede de uitgevoerde sensitiviteitsanalyses, blijkt dat de voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren in een “best case” scenario op circa € 0,8 miljoen (inschatting op basis van historische ervaringscijfers over de afgelopen 6 jaar) uitkomt en in een “worst case” scenario op circa € 2,0 miljoen (inschatting NBK op basis van historische ervaringscijfers over 10 jaar).
- ▶ Gezien de in de afgelopen jaren door het NBK gerealiseerde verbeteringen in de bedrijfsvoeringsprocessen (inclusief inning van de belastingen) en de hiermee afnemende oninbaarheid van de belastingdebiteuren over de afgelopen jaren zijn wij van mening dat de inschatting van de voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren over een kortere tijdsperiode dan 10 jaar leidt tot een meer betrouwbare schatting van de op te nemen voorziening voor dubieuze debiteuren.
- ▶ Op grond hiervan achten wij een voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren tussen € 0,8 en € 1,5 miljoen aanvaardbaar.
- ▶ De door Waterschap Hunze en Aa's opgenomen voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren ligt aan de bovenkant van deze bandbreedte. Dit betekent dat de door Waterschap Hunze en Aa's ingeschatte voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren is te classificeren als conservatief.

Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden en bevindingen kunnen wij ons vinden in de door Waterschap Hunze en Aa's gemaakte inschatting van de inbaarheid van de ultimo 2021 verantwoorde debiteuren en de daaruit voortvloeiende verantwoorde voorziening dubieuze debiteuren. Wel adviseren wij voor komend jaar de berekening van de voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren te blijven evalueren en vast te stellen of deze nog steeds passend is gezien het huidige beheersniveau van het NBK.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

**Exceptionele
prijsstijgingen**

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Exceptionele prijsstijgingen

Om de huidige prijsstijgingen op te kunnen vangen heeft het AB ingestemd met de “regeling exceptionele prijsstijgingen” en een verzamelkrediet van € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld. Vanuit de audit commissie is ons als accountant gevraagd om vast te stellen dat de gemaakte afspraken met het AB over het opvangen van exceptionele kostenstijgingen door het DB worden nageleefd. Tijdens onze interim-werkzaamheden hebben we procesbesprekingen gevoerd met de betrokken medewerkers. Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij getoetst of de onttrekkingen aan het verzamelkrediet voldoen aan de met de AB gemaakte afspraken.

In het afgelopen jaar zijn door diverse marktpartijen een claim ingediend om aanspraak te maken op een gedeelte van het verzamelkrediet. In 2022 zijn de volgende drie kredietwijzigingen geaccordeerd door het DB:

- ▶ MPK krediet Steendam Tjuchem: € 330.000
- ▶ De Branden: € 62.000
- ▶ P verwijdering RWZI Gieten: € 114.000

Hiermee is van het krediet totaal in totaal € 506.000 benut, waardoor het restantkrediet per 31 december 2022 nog € 1.594.000 bedraagt. Wij hebben de toegekende kredietwijzigingen getoetst aan de aanpak exceptionele prijsstijgingen zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 29 juni 2022.

Wij hebben per project vastgesteld of:

- ▶ een formeel DB-besluit aan de toekenning ter grondslag ligt;
- ▶ in het DB-besluit is ingegaan op de oorzaak van de kostenverhogende omstandigheden en of deze niet in de risicosfeer van de aannemer lag en niet was te voorzien;
- ▶ uit het DB-besluit blijkt dat over de aanvullende kosten een risico afslag (ondernemingsrisico) van 5% wordt gehanteerd dat voor rekening komt van de aannemer;
- ▶ de kredietwijziging juist is verwerkt in de financiële administratie en jaarrekening.

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij de volgende bevindingen geconstateerd:

- ▶ Wij hebben geconstateerd dat voor de toekenning project Steendam Tjuchem en RWZI Gieten de berekening voor de risico afslag van 5% afwijkt van de door het AB vastgestelde rekenmethode. Deze afwijking is in het betreffende DB besluit wel nader toegelicht.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Naleving Wet Normering Topinkomens (WNT)

Kernpunt

Op basis van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt daarnaast een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor de bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de bezoldigingsmaxima van topfunctionarissen overschrijden.

Gegeven de complexiteit van deze wetgeving in combinatie met de (wettelijk bepaalde) lage controletolerantie voor de accountant bestaat een verhoogd risico dat de WNT over 2022 niet is nageleefd en/of de toelichting op de WNT niet voldoet aan de gestelde vereisten.

Onze aanpak

Wij hebben de in de WNT-verantwoording in de jaarrekening opgenomen bezoldigingsgegevens van de binnen uw organisatie geïdentificeerde topfunctionaris gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT 2022. Op basis hiervan hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de WNT over 2022 is nageleefd en dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers inzake de totstandkoming van de WNT-verantwoording.

- ▶ Aansluiten van de WNT-verantwoording in de jaarrekening met onderliggende bescheiden uit de salarisadministratie en financiële administratie.
- ▶ Vaststellen of de bedragen in de WNT-verantwoording tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de WNT.
- ▶ Analyse van de volledigheid van functionarissen die verantwoord dienen te worden in het kader van de WNT.
- ▶ Analyse volledigheid van de in de verantwoording opgenomen looncomponenten en vergoedingen, zowel vanuit de salaris- als de financiële administratie.

Belangrijkste observaties:

In overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving kwalificeert de secretaris-directeur als leidinggevende topfunctionaris. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldiging van de secretaris-directeur juist en volledig is verantwoord en toegelicht en binnen het voor Waterschap Hunze en Aa's geldende algemene bezoldigingsmaximum blijft. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat bij Waterschap Hunze en Aa's geen sprake is van overige functionarissen die het maximum van de WNT overschrijden en op grond hiervan toegelicht moeten worden in de jaarrekening.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Naleving Wet Normering Topinkomens (WNT)

Anticumulatiebepaling

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen. Evenals vorig jaar hebben wij in onze controleverklaring deze aangelegenheid benadrukt middels een paragraaf ter benadrukking van overige aangelegenheden.

Conclusie

Wij hebben vastgesteld dat Waterschap Hunze en Aa's over 2022 de WNT heeft nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Aanbestedingsregels

Oninbare debiteuren

Exceptionele
prijsstijgingen

WNT

Management override

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Oneigenlijke beïnvloeding van de jaarrekening door het management/dagelijks bestuur (management override)

Kernpunt

Het management en het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het voorkomen en het ontdekken van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving door de implementatie van passende en toereikende interne controlemaatregelen. Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op het dagelijks bestuur, inclusief het toezicht op de interne controleomgeving. Het is onze verantwoordelijkheid om een controle zo te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, waaronder fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving. Daarom houden wij bij onze controle ook rekening met het risico van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

Zoals in al onze controles houden wij in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden (en specifiek NV COS 240) rekening met het risico dat het management/het dagelijks bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken (management override of controls) om de financiële resultaten te sturen.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- ▶ Vaststellen van de opzet en het bestaan van de interne beheersing rondom het financiële afsluitproces, inclusief de getroffen interne beheersmaatregelen rondom memoriaalboekingen.

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de secretaris-directeur, management en medewerkers van de afdeling financiën.
- ▶ Beoordelen van schattingen op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten (zoals de voorziening voor dubieuze belastingdebiteuren en overige voorzieningen).
- ▶ Ook hebben wij data analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Belangrijkste observaties en conclusie

Op basis onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen indicaties dat dit risico zich daadwerkelijk heeft voorgedaan.

Daarnaast hebben wij geen specifieke risico's geïdentificeerd die verband houden met het niet-naleven van wet- en regelgeving. Tijdens onze controle hebben wij geen indicaties verkregen voor feitelijke of vermoede fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving of statuten. Het ambtelijk management en dagelijks bestuur van Waterschap Hunze en Aa's heeft bevestigd dat zij dergelijke vermoedens ook niet hebben.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

IT Audit

Algemeen

Waterschap Hunze en Aa's besteedt in toenemende mate delen van haar IT-dienstverlening uit aan externe leveranciers. Door het in toenemende mate uitbesteden van IT-dienstverlening zal een verschuiving plaats gaan vinden richting regie op deze leveranciers. Het is van belang door middel van gedegen leveranciersmanagement de beheersing van uitbestede diensten in een continu proces te borgen en vast te stellen.

Indien de externe IT-dienstverlener onvoldoende werkende beheersmaatregelen heeft om IT-risico's te mitigeren, kan dit leiden tot bijvoorbeeld gegevensverlies of dataprivacy-issues.

Wij bevelen aan een proces in te richten waarbij per (uitbesteed) systeem en/of dienst (en de gerelateerde processen) een (integrale) risicoanalyse wordt uitgevoerd om te bepalen welke IT-risico's aanwezig zijn, welke maatregelen intern getroffen dienen te worden en welke maatregelen bij de leverancier zijn belegd. Hierbij is het van belang dat deze maatregelen periodiek door Waterschap Hunze en Aa's worden getoetst. Een dergelijke toetsing kan plaatsvinden door middel van het beoordelen van een ISAE3402-type II rapportage, of door zelf een (gerichte) audit (te laten) uitvoeren bij de leverancier van de uitbestede diensten.

In het verlengde hiervan adviseren wij ook om adequate afspraken te maken met andere organisaties die taken uitvoeren voor het waterschap, waaronder het Noordelijk Belastingkantoor, over de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd over de uitbestede taken, inclusief de effectiviteit van de IT-beheersomgeving, IT-beheerprocessen, data privacy en cybersecurity, gegeven het toenemende belang van IT.

Data Privacy

Wij zijn geïnformeerd dat in 2022 aandacht is geschonken aan de vereisten uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Er is een audit uitgevoerd op basis van de CIP (Centrum Informatiebeveiliging en Privacybescherming) baseline en de ambitie is om eind 2023 op volwassenheidsniveau 3 uit te komen. Daarnaast worden periodiek DPIA's uitgevoerd en het register van verwerkingen geactualiseerd. Tevens is één datalek gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP). Wij hebben vernomen dat vanuit de AP tot op heden nog geen terugkoppeling is gegeven op deze melding.

Overweeg de verankering van Data Privacy binnen de organisatie te versterken door de verantwoordelijkheid meer in de lijn te beleggen en effectiviteit van de getroffen maatregelen ten aanzien van de privacy-risico's continu te evalueren en bij te stellen. Door bijvoorbeeld effectmetingen in te richten ten aanzien van het privacy bewustzijn van medewerkers.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Cybersecurity dashboard

Als onderdeel van cybersecurity in de jaarrekeningcontrole van 2022 hebben wij, door middel van interviews met key stakeholders en inspectie van relevante documentatie, inzicht gekregen in de voor Waterschap Hunze en Aa's relevante cyberrisico's. Wij hebben inzicht gekregen in de mate waarin de door Waterschap Hunze en Aa's genomen maatregelen om deze cyberrisico's te mitigeren worden gemonitord en intern worden geëvalueerd en hoe hierover wordt gerapporteerd aan de directie. Hieronder worden onze observaties en aanbevelingen per onderdeel weergegeven.

Beeld van waarden en dreigingen

Cyber risico-impactanalyse

Waterschap Hunze en Aa's hanteert de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (hierna BIO).

Daarnaast beschikt de organisatie over een overzicht van operationele risico's informatiebeveiliging. Doorgevoerde beheersmaatregelen worden nog niet periodiek getoetst.

Wij bevelen aan:

- ▶ De BIO implementatie af te ronden en aanvullend het dreigingenlandschap in kaart te brengen.
- ▶ Een toetsing uit (te laten) voeren op de geïmplementeerde BIO controls en overheidsmaatregelen; wij hebben begrepen dat deze toetsing eind dit jaar staat gepland.
- ▶ De reeds bestaande risicoanalyse aan te vullen met de risicobereidheid (risk appetite) en af te zetten tegen de reeds geïmplementeerde beheersmaatregelen om het restrisico te bepalen. Op deze wijze is inzichtelijk waar mogelijk aanvullende maatregelen dienen te worden getroffen.

Onze understanding van het cyber risk management

Cyber risicomaatregelen - monitoren en evalueren effectiviteit

Waterschap Hunze en Aa's heeft verschillende organisatorische en technische maatregelen ingericht zoals vulnerability scanning en phishing tests. Daarnaast start in 2023 een Information Security Officer (ISO) die zorg gaat dragen voor controles op naleving van de beheersmaatregelen. Wij bevelen aan:

- ▶ Technische en organisatorische maatregelen zoals pentesting (intern) en phishing tests verder te structureren en periodiek te herhalen.
- ▶ In de reeds gestarte aanbesteding rondom SIEM/SOC-dienstverlening rekening te houden met de voor Waterschap Hunze en Aa's specifieke servicewindows en usecases.
- ▶ Te onderzoeken of de technisch doorgevoerde continuïteitmaatregelen "immutable" zijn, zodat deze niet beschadigd kunnen worden.
- ▶ Periodiek een disaster/recovery test uit te voeren.

Rapportage aan directie

Wij hebben vernomen elke twee maanden de secretaris-directeur wordt geïnformeerd over de voortgang van de lopende cybersecurity initiatieven en eventuele incidenten en ontwikkelingen. Dit is nog niet verwerkt in structurele rapportage Wij bevelen aan:

- ▶ Een vaste periodieke rapportage op te stellen en te delen met de directie, waarin ten minste de volgende onderwerpen worden behandeld:
 - ▶ Beschrijving van restrisico's (zie risicoanalyse).
 - ▶ Actuele dreigingen.
 - ▶ Impactvolle incidenten.
 - ▶ Te implementeren maatregelen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

Frauderisico's

Voor een beschrijving van de door ons geïdentificeerde frauderisico's, de in respons daarop uitgevoerde werkzaamheden en onze bevindingen verwijzen wij naar de sectie Management Override zoals opgenomen onder het hoofdstuk kernpunten uit de controle.

Signalen en aanwijzingen

Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving of verordeningen van Waterschap Hunze en Aa's, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het algemeen bestuur in staat is zijn taken te vervullen. Wij dienen alle zaken te rapporteren aan degenen belast met governance die, gebaseerd op onze professionele inschatting, relevant zijn voor hun verantwoordelijkheden. Wij hebben geen specifieke risico's geïdentificeerd die verband houden met het niet-naleven van de wet- en regelgeving (anders dan het geïdentificeerde risico op niet-naleving van de Europese aanbestedingsregels gegeven de complexiteit van deze wet- en regelgeving).

Frauderisicobeheersing

In onze controle hebben wij aandacht besteed aan het geïdentificeerde frauderisico zoals beschreven in de sectie Management Override van het hoofdstuk kernpunten uit de controle. Wij onderkennen de volgende op frauderisico's gerichte beheersmaatregelen:

- ▶ Integriteitsregelingen, waaronder een klokkenluidersregeling.
- ▶ Toezicht door het algemeen bestuur op basis van de periodieke financiële rapportages (waaronder de voor- en najaarsnota en de jaarrekening).
- ▶ Voldoende (controle technische) functiescheiding door de betrokkenheid van meerdere medewerkers bij het financieel afsluitingsproces.

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd die wij onder uw aandacht willen brengen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Afweging of de financiële positie voldoende is om het waterschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De jaarrekening is door het dagelijks bestuur opgesteld uitgaande van continuïteit, gebaseerd op het oordeel van het dagelijks bestuur dat Waterschap Hunze en Aa's haar activiteiten in de voorzienbare toekomst zal voortzetten en aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

Als accountant moeten wij vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen inzake de afweging dat het waterschap in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder aanvaardbaar is. Tevens moeten wij op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het waterschap haar financiële risico's kan opvangen.

Als uitgangspunt van onze oordeelsvorming hebben wij van het dagelijks bestuur de onderbouwing opgevraagd van haar beoordeling, inclusief een afweging over het al dan niet aanwezig zijn van een situatie van materiële onzekerheid (management assessment).

In deze beoordeling heeft het dagelijks bestuur onder meer de volgende elementen betrokken:

- ▶ Het beschikbare vermogen in relatie tot het benodigde weerstandsvermogen.
- ▶ De begroting 2023 en meerjarenraming 2023-2026.

De beoordeling (van het management) is gebaseerd op uitgangspunten en verwachtingen of aannames over toekomstige ontwikkelingen. Alhoewel de verslaggevingsregels geen harde afgrenzing bevatten van de in ogenschouw te nemen periode hanteren we als minimaal te beoordelen periode een jaar na het opmaken van de jaarrekening, welke meestal samenvalt met de datum van onze controleverklaring.

Op basis van onze werkzaamheden en de verkregen informatie concluderen wij, als accountant, dat:

- ▶ het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie adequaat heeft onderbouwd;
- ▶ de afweging van het dagelijks bestuur dat het waterschap in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder aanvaardbaar is en geen sprake is van materiële onzekerheid.

Onze beoordelingsperiode betreft een periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van de controleverklaring.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

IT en Cybersecurity

Fraude

Continuïteit

Nieuwe controleverklaring

Bijlagen

Nieuwe controleverklaring

Met ingang van het boekjaar 2022 rapporteren wij als gevolg van de aanpassing van de Nederlandse controlestandaard 700 in onze controleverklaring over de onderkende risico's voor continuïteit en fraude en hoe wij daaraan in de controle opvolging hebben gegeven. Concreet betekent dit dat in de controleverklaring twee secties zijn toegevoegd, namelijk "Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling" en "Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's".

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

In deze sectie hebben wij toegelicht of wij wel of niet feiten en omstandigheden hebben onderkend die aanleiding geven te veronderstellen dat er een risico is met betrekking tot de continuïteit van uw organisatie. Aanvullend hebben wij beschreven welke werkzaamheden wij hebben verricht met betrekking tot uw conclusie dat de continuïteitsveronderstelling kan worden gehanteerd. Onderdeel van onze werkzaamheden is geweest het beoordelen van uw toelichting van de onzekerheden, de feiten en omstandigheden en de maatregelen die getroffen zijn om de continuïteit van uw organisatie mogelijk te maken voor minimaal twaalf maanden na opmaakdatum van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Op basis van onze risicoanalyse en de frauderisicoanalyse zoals ontvangen van het management hebben wij de volgende frauderisico's opgenomen:

- ▶ Het inherente fraude risico op doorbreking van de interne beheersingsmaatregelen in de organisatie door het management en/of dagelijks bestuur. Dit risico raakt de totstandkoming van de (schattings)posten en toelichtingen in de jaarrekening als geheel.

Gezien het belang van deze risico's hebben wij u gevraagd in het bestuursverslag of de jaarrekening een adequate toelichting op te nemen hoe u deze risico's beheerst en wat de mogelijke impact van deze risico's is op onder de meer de realisatie van uw doelstellingen, het naleven van wet- en regelgeving en de financiële positie van uw organisatie.

Ons uitgangspunt is geweest dat de mate van detail en omvang van de beschrijving van de onderkende risico's en werkzaamheden evenredig is met het belang van deze risico's en de mate waarin daaraan door ons aandacht is besteed in de controle.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlagen

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controlevershillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Controlevershillen

Materialiteit

Onze controle is gericht op het ontdekken van materiële fouten in de financiële verantwoording. Via de controleverklaring geven we aan dat de jaarrekening een getrouw en rechtmatig beeld geeft, hetgeen inhoudt dat wij een redelijke mate van zekerheid hebben dat de jaarrekening geen materiële fouten bevat.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming en het controleprotocol van Waterschap Hunze en Aa's dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 14 februari 2018 hebben wij de materialiteit voor de controle voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel bepaald op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

Op grond van de jaarrekening 2022 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 960.000 (1% van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves) en voor onzekerheden € 2.880.000 (3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves).

Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Hierbij dient overigens tevens rekening te worden gehouden met het risico op niet-ontdekte fouten. Wij voeren namelijk geen integrale controle uit, maar maken (bijvoorbeeld) gebruik van deelwaarnemingen. Om die reden houden wij rekening met een veiligheidsmarge voor de fouten die wij op basis van onze deelwaarnemingen niet hebben geconstateerd.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, bedraagt € 96.000 voor fouten en € 288.000 voor onzekerheden.

Volledigheidshalve merken wij op dat wij voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften hebben gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Controleverschillen

Gecorrigeerde controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die het waterschap heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Waterschapsbesluit dienen te worden opgenomen of gerapporteerd.

Naar aanleiding van onze controle zijn geen materiële controleverschillen geconstateerd.

Ongecorrigeerde controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen met een mogelijk materiële impact worden gecommuniceerd met het dagelijks bestuur en als bijlage bij de bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Eventuele geconstateerde fouten en onzekerheden worden geanalyseerd in samenhang met de vastgestelde goedkeuringscontroletolerantie voor fouten en onzekerheden van respectievelijk € 960.000 en € 2.880.000. Voorts worden de volgende kwalitatieve factoren in ogenschouw genomen teneinde te bepalen of sprake is van een mogelijke materiële impact:

- ▶ Het effect op het resultaat voor en na bestemming.
- ▶ Het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen.
- ▶ Het effect op significante toelichtingen, individuele items of (sub)totaalbedragen in de jaarrekening.

In de jaarrekening 2022 is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen hoger dan het rapporteringsbedrag (€ 96.000 voor fouten en € 288.000 voor onzekerheden).

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Wij zijn onafhankelijk

Hierbij brengen wij u schriftelijk verslag uit over onze onafhankelijkheid krachtens de Nederlandse en internationale controlestandaarden, evenals de toepasselijke Nederlandse wet- en regelgeving inzake onafhankelijkheid.

Langdurige betrokkenheid

Leon de Vries treedt op als de externe accountant van Waterschap Hunze en Aa's met ingang van het jaar 2021. Aangezien de externe accountant op grond van de Nederlandse wet- en regelgeving inzake onafhankelijkheid na zeven jaar moet rouleren, mag Leon de Vries nog gedurende vijf jaar als externe accountant optreden.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de overige accountants die betrokken zijn bij de controle van Waterschap Hunze en Aa's.

Accountants	Eerste jaar betrokken	Aantal jaren betrokken	Jaar dat rotatie verplicht is
L.M. de Vries MSc EMA RA	2021	2	2029
S.J.A. de Jong MSc EMA RA	2022	1	2030

Financiële relaties

Financiële relaties kunnen betrekking hebben op relaties van EY als onderneming met Waterschap Hunze en Aa's evenals relaties van individuen (persoonlijke onafhankelijkheid). Daarom voert EY werkzaamheden uit in Nederland en op onze buitenlandse locaties om vast te stellen of een covered person met betrekking tot Waterschap Hunze en Aa's of een EY-lidfirma verboden financiële regelingen heeft met Waterschap Hunze en Aa's. Er zijn geen bevindingen geconstateerd tijdens de audit- en engagementperiode.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Onafhankelijkheid

Andere onafhankelijkheidskwesties

Andere onafhankelijkheidskwesties kunnen bestaan uit:

- ▶ Zakelijke relaties
- ▶ Werkrelaties
- ▶ Andere persoonlijke relaties
- ▶ Geschenken en gastvrijheid
- ▶ Juridische procedures

Wij zijn niet op de hoogte van dergelijke kwesties die redelijkerwijs van invloed geacht kunnen worden te zijn op onze onafhankelijkheid met betrekking tot Waterschap Hunze en Aa's.

Gebruik van niet-EY-accountants en externe specialisten

Wij hebben bij de uitvoering van onze controle geen gebruikgemaakt van niet-EY-accountants of externe specialisten.

Onafhankelijkheidsverklaring

Wij kunnen u bevestigen dat Leon de Vries, in zijn functie als externe accountant, Ernst & Young Accountants LLP, haar netwerkfirma's en haar partners, (senior) managers en overige teamleden, die de wettelijke controle uitvoeren, onafhankelijk zijn van Waterschap Hunze en Aa's.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Jaarverslag

In het kader van onze controle van de jaarrekening is het onze taak om na te gaan of het jaarverslag voldoet aan de voorschriften van de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit en of het verenigbaar is met de jaarrekening, en ook om na te gaan of het jaarverslag, in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent het waterschap en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

Uw jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording, de voortgang coalitieakkoord, het verslag ter verantwoording van het financieel beheer, de paragrafen en overige informatie. Het Waterschapsbesluit bepaalt nadere voorschriften voor het jaarverslag.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van het waterschap bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast dient in het jaarverslag de verwachte gang van zaken te worden opgenomen. Ten aanzien van het gebruik van financiële instrumenten door het waterschap worden de doelstellingen en het beleid van het waterschap inzake risicobeheer vermeld.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verbonden partijen

Ten aanzien van de (transacties met) verbonden partijen van Waterschap Hunze en Aa's hebben wij vastgesteld dat:

- ▶ geen sprake is van geen/ontoereikende toelichting in de jaarrekening en/of paragraaf verbonden partijen van verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen;
- ▶ geen sprake is van significante transacties met verbonden partijen die niet correct zijn geautoriseerd en die indicaties geven voor fraude;
- ▶ geen sprake is van meningsverschillen met het dagelijks bestuur inzake de verwerking en toelichting van significante transacties met verbonden partijen;
- ▶ geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

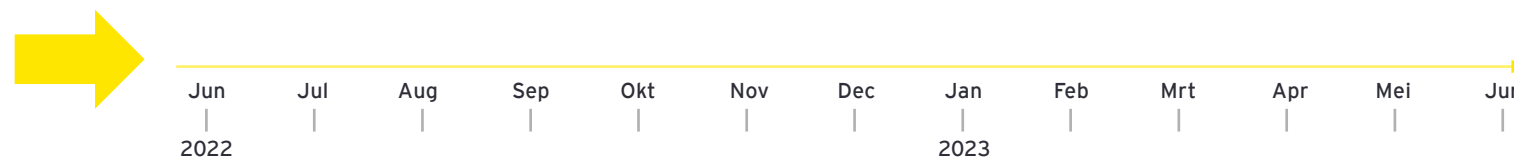
Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Communicatie met de audit commissie en het dagelijks bestuur (portefeuillehouder FAZ)

Gedurende het jaar hebben wij de volgende besprekingen gehad met de audit commissie (AC), en de portefeuillehouder FAZ (als de vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur):

- ▶ 21 september 2022 (audit commissie): tijdens deze bijeenkomst is de controleaanpak besproken, alsmede de aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2022.
- ▶ 9 januari 2023 (de portefeuillehouder FAZ, als de vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur): tijdens deze bijeenkomst is ons rapport Tussentijdse uitkomsten controle 2022 besproken.
- ▶ 1 februari 2023 (audit commissie): tijdens deze bijeenkomst is ons rapport Tussentijdse uitkomsten controle 2022 besproken.
- ▶ 24 april 2023 (de portefeuillehouder FAZ, als de vertegenwoordiger van het dagelijks bestuur): tijdens deze bijeenkomst zijn de uitkomsten van onze controle besproken.
- ▶ 14 juni 2023: tijdens deze bijeenkomst bespreken wij de uitkomsten van onze controle in de commissievergadering van het algemeen bestuur.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Verklaring van onafhankelijkheid	Zie bijlage Onafhankelijkheid.
Belangrijkste bij de controle betrokken controle partners	Zie bijlage Onafhankelijkheid.
Gebruikmaken andere accountants en/of externe deskundigen	Zie bijlage Onafhankelijkheid.
Communicatie	Zie bijlage Communicatie.
Controleaanpak, timing van de controle, geïdentificeerde risico's en eventuele wijzigingen hierin	Onze controleaanpak is consistent met ons controleplan uitgevoerd.
Controleaanpak balans- en winst-en-verliesrekeningposten	We hebben conform voorgaand jaar een gegevensgerichte aanpak gehanteerd voor alle balans en winst-en-verliesrekeningposten.
Materialiteit	Zie bijlage Controleverschillen.
Toelichting en documentatie	Door het management en dagelijks bestuur zijn ons alle vereiste toelichtingen en documenten verstrekt.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Relevante zaken voor onze beoordeling van de veronderstellingen van het dagelijks bestuur inzake de afweging of de financiële positie voldoende is om het waterschap in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen	Wij verwijzen naar de paragraaf Continuïteit.
Eventuele significante tekortkomingen in het interne financiële controlesysteem	Wij verwijzen naar onze rapportage Uitkomsten tussentijdse controle 2022.
Niet-naleving of vermoedelijke niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen	Wij hebben geen niet-naleving van wettelijke en/of bestuursrechtelijke bepalingen geconstateerd.
Waarderingsmethoden	Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de sectie Kernpunten uit de controle van deze brief.
Significante kwesties, zoals besproken met het management, met betrekking tot onze benoeming of continuering	Geen.
Significante moeilijkheden die tijdens de wettelijke controle zijn ondervonden, significante kwesties die voortvloeien uit de wettelijke controle en die zijn besproken, of waarover is gecorrespondeerd, met het management; en andere kwesties die voortvloeien uit de wettelijke controle en die, naar het professionele oordeel van de auditor, van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslagleggingsproces	Geen.
Significante problemen in de omgang met het management tijdens de controle	Geen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Significante verslaggevingsrichtlijnen, inclusief kwalitatieve aspecten en onze beoordeling van toelichtingen door het management	Naar onze mening zijn de verslaggevingsrichtlijnen acceptabel en consistent toegepast. Tevens zijn de transacties in de juiste periode verantwoord en op juiste wijze toegelicht.
Zijn materiële alternatieven voor in verslaggevingsrichtlijnen besproken met het management	Geen.
Significante schattingen, inclusief onze conclusie over de redelijkheid	Wij verwijzen naar de sectie Kernpunten uit de controle van deze brief.
Significante ongebruikelijke transacties	Op basis van onze controle hebben wij geen significante ongebruikelijke transacties geïdentificeerd, welke zich buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van Waterschap Hunze en Aa's bevinden.
Complexe zaken waarvoor consultatie buiten het controleteam nodig is	Gedurende onze controle hebben wij geen complexe zaken waarvoor consultatie buiten het controleteam nodig is geïdentificeerd.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Gecorrigeerde onjuistheden/afwijkingen met betrekking tot rekeningen en openbaarmakingen	Zie bijlage Controleverschillen.
Niet-gecorrigeerde onjuistheden/afwijkingen met betrekking tot rekeningen en openbaarmakingen die door het management als immaterieel worden beschouwd	Zie bijlage Controleverschillen.
Fraude en niet-naleven van de wet- en regelgeving	Zie sectie Fraude.
Overige belangrijke observaties	Geen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verplichte communicatie

De verantwoordelijkheden van de accountant

Verantwoordelijkheden ten aanzien van de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Waterschap Hunze en Aa's gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen van financiële verslaggeving, zijnde het Waterschapsbesluit. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring over de jaarrekening te verstrekken, als bedoeld in artikel 109 tweede lid van de Waterschapswet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 14 februari 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Het tijdsplan van onze werkzaamheden was als volgt:

- ▶ Planningswerkzaamheden: oktober 2022.
- ▶ Tussentijdse/interim-werkzaamheden: november 2022.
- ▶ Werkzaamheden voor de jaarafsluiting: maart tot en met mei 2023.

De aard van onze opdracht is nader uiteengezet in onze opdrachtbevestiging d.d. 26 oktober 2022.

Waterschap Hunze en Aa's heeft volledige medewerking verleend en heeft ons alle gevraagde toelichtingen en documenten verstrekt.

Verantwoordelijkheden ten aanzien van fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en het ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna: onregelmatigheden) berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden. Hierdoor kunnen de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten, fraude (Standaard 240) of non-compliance (Standaard 250) bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt. Zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals het identificeren van risico's, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude. Het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Jaarverslag

Verbonden partijen

Communicatie

Verplichte communicatie

Bijlage: Verplichte communicatie

De verantwoordelijkheden van de accountant

Schriftelijke bevestiging van het management

Wij hebben het dagelijks bestuur gevraagd om een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening (letter of representation). Wij hebben aan de standaardtekst voor een schriftelijke bevestiging geen specifieke paragrafen toegevoegd op grond van de specifieke situatie van Waterschap Hunze en Aa's.

Wij hebben de schriftelijke bevestiging ontvangen alvorens de controleverklaring te ondertekenen.